

NOVICE

LETO IV. - št. 19

V KOČEVJU 1. MAJA 1959

Cena 20 din

Nazdravimo prazniku dela!

Zagoreli bodo kresovi, zaplapolale rdeče prvomajske zastave. Od hriba do hriba bo segel njih sij, vabil, združeval in objemal. In prek meja bo šel, spojil bregove oceanov in odmeval v tisočih pesmih: prvi maj — človek — delo — sreča — svoboda — pravica.

Sredi prazničnih obrazov, zvokov, godb, sredi veselih, sproščenih src, pozdrav jugoslovanskih partizanov in velikih osvobodilnih vojni proti fašizmu, vstaje mladih narodov na Vzhodu in na velikem Crnem kontinentu, vse to je zdaj spet v naših srcih, ko plapolajo prvomajske zastave in združujejo svet v novo družino, kakršne doslej ni bilo ne v knjigah, ne na zemljevidih in ne v sponi kapitalističnih držav, v trhle vezi propadajočih imperijev, v katerih pa vedno bolj vre in prekipava. Sila doslej ob stran potisnjenih delovnih množic poji te narode, da hočejo doseči cilje, ki smo jih mi in mnogi drugi že dosegli.

Vera v človeka, v pravico do dela, do svobode in do kruha za vse, vera v lepši jutrišnji dan je neusahljiva, je tako kot pomlad, ki je nobena zima ne zažudi in ki nas vsako leto vedno znova mogočno in radostno prevzame.

Prvi maj, pomlad človeštva... Nekoč tihe, skrite, preganjane sanje stotisočev prvih proletarcev, potem naraščajoča reka zahtev, uporov, plaz revolucije in silno neurje, ki je podrla pregrade starega sveta. Neustavljivi boj angleških tkalcev, ameriških šivilj, nemških delavcev, leningrajskih kovačev, kmetov in rdečearmejev Oktobrske revolucije, boj temnopoltih ljudstev v Aziji in Afriki proti nemškim kolonizatorjem in japonskim osvaja-

III. KONGRES LJUDSKE TEHNIKE

V Ljubljani je bil minulo soboto in nedeljo III. Kongres Ljudske tehnike Slovenije. Okrog 40.000 rednih članov in 22.000 pionirjev je zastopalo 173 delegatov iz 361 osnovnih organizacij. O nalogah Ljudske tehnike, predvsem v tehničnem izobraževanju naših ljudi, sta govorila predsednik in sekretar glavnega odbora LT Slovenije.

TRAKTORJE IZVAZAMO

V Brazilijo bomo v kratkem poslali 500 pri nas izdelanih traktorjev tipa »Zadrugar«, ki jih izdeluje industrija motorjev v Rakovici pri Beogradu. Traktorje bomo prodali na kredit.

Potrebno je poudariti, da izvažamo vedno več strojnih izdelkov v vse dele sveta.

V novi socialistični domovini je delavec gospodar svojega orodja in bodočnost si kuje sam

Kongres sindikatov

Poročali smo že, da se je v četrtek, 23. aprila, pričel v Beogradu IV. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Kongres je pozdravil tudi predsednik Republike, tovariš Tito in poudaril, da je sindikalno gibanje dalo narodnoosvobodilni borbi veliko pogumnih borcev. V prvih letih po osvoboditvi pa so bili sindikati v prvih vrstah prizadevanj za obnovu porušene domovine. Podčrtal je, da v današnjem obdobju sindikalna organizacija ni izgubila svojega pomena. Dejal je, da imajo delavski sveti sedaj možnost, da sami upravlajo tovarne.

Razen tega, je dejal tov. Tito, imajo sindikati posebno važno vlogo pri pravilnem nagrajevanju delavcev. Pri nas je spodaj, sicer ne pri sindikatih, zavladala za nekaj časa psihoza uravnalovke (vsem približno enake plače). Po sindikatih smo se morali boriti proti takim stališčem. Zakaj v začetku graditve socializma mora veljati načelo nagrajevanja po delu in zaslugi. Uravnalovka bi bila v škodo vseh delavcev. Ko je zaključil svoj pozdravni govor, je dejal, da imajo sindikati Jugoslavije v današnji fazi razvoja, v tem silnem ustvarjalnem poletju, v graditvi naše socialistične države, ogromno vlogo in lahko mnogo prispevajo k temu, da bo proces našega razvoja šel v pravilni in pozitivni smeri.

V izčrpnem referatu je o vlogi in nalogah sindikatov nato govoril predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanovič. Najprej je omenil sedanje spremembe v našem gospodarstvu in v načinu upravljanja s proizvodnimi sredstvi ter ustanovitve komun. Ko je govoril o vlogi sindikatov v teh novih pogojih, je dejal, da postajajo sindikati čedalje bolj tista organizacija, ki pomeni politično osnovo delavskega samoupravljanja, množična organizacija, ki omogoča delavskemu razredu, da uspešno uveljavlja svoje pravice do upravljanja družbe in gospodarstva.

V življenju in dejavnosti sindikatov je nastopila še ena velika sprememba. Kolikor bolj je življenjska raven odvisna od komunice in njenih organov, toliko bolj se dejavnost sindikata širi izven delovnih kolektivov, tja, kjer delavci in nameščenci živijo.

V obravnavo so posegali delegati in voditelji sindikata. Posebno zanimiva je bila razprava sekretarja Centralnega sveta Zveze sindikatov, Mika Špiljaka, ki je govoril o problemih življenjske ravni delavcev. Poudaril je, da v naših okoliščinah zaslužek ne izraža v celoti realnega standarda delovnih ljudi. Mnogih stvari, ki obremenjujejo v drugih državah osebnih dohodke, naš človek sploh ne plačuje ali pa ne plačuje s polno ceno.

Povprečni nominalni prejemki v industriji in rudarstvu so na primer 13.650 din mesečno. Če k temu dodamo: 1800 din otroškega dodatka, kolikor znaša povprečno na enega zaposlenega, 3300 din za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, 1800 din razlike med sedanjo in ekonomsko stanovanjsko najemno, nadalje popuste na železnici za letni oddih, za premost, za elektriko itd., povprečje torej ni več 13.650, temveč 22.000 din. Ako dodamo, da dela povprečno iz vsake delavske družine 1,3 ljudi, tedaj znašajo realni dohodki povprečnega delavsko-uslužbenskega gospodinjstva okoli 28.500 din mesečno. Te okoliščine pa v praksi zelo pogosto pozabljamo.

V nedeljo je po štiridnevni zasedanju kongres zaključil svoje delo.

Sadovi konference bodo kmalu vidni

24. in 25. aprila je bila v Kočevju občinska konferenca Zveze komunistov občine Kočevje. Poleg številnih delegatov iz vseh predelov občine so se udeležili konference in sodelovali v razpravi tudi Ivan Maček-Matija, organizacijski sekretar CK ZKS, Dušan Bravničar, član CK ZKS in tov. Japelj, član OK ZKS ter drugi. Poročilo o delu komiteja, osnovnih organizacij ZK in drugih vprašanih iz dela in življenja komunistov ter nalogah komunistov je prebral sekretar Obč. komiteja ZK Boris Mikoš. Popoldne prvega dne je konferenca nadaljevala delo v treh komisijah. V dvorani občinskega komiteja ZK sta zasedali komisiji za ideološko-politično delo, koreferat je imela Cvetka Žnidaršič, in komisija za družbeno upravljanje, koreferat je imel Ludvik Golob. V sejni dvorani ObLO pa je bila komisija za družbeno-gospodarski razvoj, koreferat je imel Nagode Ignac.

Delo vseh treh komisij je bilo zelo plodno. Izmenjali so številne misli o različnih vprašanih iz vseh področij dejavnosti. V razpravi je sodelovalo veliko število delegatov. Zaključki iz razprav po komisijah so dali obilo grahiva ter napotkov za delo komunistov in delo na sploh v kočevski občini.

Zvečer je bila v Šeškovem domu proslava 40. obletnice ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije. Slavnostni govor je imel tovariš Peter Sobar, potem pa je Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane uprizorilo Cankarjevo dramo »Za narodov blagor«.

Drugi dan, 25. aprila je konferenca nadaljevala delo v plenumu. Najprej je bilo na dnevnem redu poročilo verifikacijske komisije, ki je ugotovila, da je bilo na konferenci 88 delegatov, 27 članov Obč. komiteja ZK in 24 gostov. Nato so sledila poročila o delu in sklepih komisij: za družbeno-gospodarski razvoj, za družbeno upravljanje in komisija za ideološko-politično delo. Vsa poročila so udeleženci konference soglasno sprejeli.

V nadaljevanju dnevnega reda je bila dana razrešnica dosedanjemu Občinskemu komiteju ZK, potem pa je kandidacijska komisija predlagala kandidature za nov Občinski komitej ZK in revizijsko komisijo. V razpravi po poročilih se je najprej prigljal za besedo član CK ZKS znan komunist na Kočevskem, Dušan Bravničar. Za njim je govoril član OK ZKS tovariš Japelj, ki je uvodoma pozdravil konferenco v imenu Okrajnega komiteja ZK Ljubljana. Zelo tehten in razpravljaj bil daljši govor organizacijskega sekretarja CK ZKS in ljudskega po-

slanca Ivana Mačka-Matije. Ker sta bila dva delegata za IV. kongres ZKS v Kočevski Reki in na Rudniku na konferencah v teh krajih že izvoljena, so na konferenci izvolili še 10 delegatov za kongres. Z velikim navdušenjem so udeleženci konference izvolili za javnim glasovanjem za svoja delegata, ki bosta zastopala kočevske komuniste na kongresu, Ivana Mačka-Matije in Dušana Bravničarja, s tajnim glasovanjem pa so izvolili še osem delegatov: Jožeta Ivančiča, Lovca iz Mozlja, Dolfeta Jakopina, delavca iz »Tekstilane«, Janeza Mrharja, kmetijskega tehnika s Poslovne zveze, Anico Nagode, gospodinjo iz Kočevja, Pavleta Pogorelca, uslužbenca LIO Kočevje, Marijo Rauh, kmetico iz Slavskega laza, Cvetko Žnidaršič, vzgojiteljica iz Kočevja in Borisa Mikoša, uslužbenca iz Kočevja. Komuniste iz

Kočevske Reke bo zastopal na IV. kongresu ZKS Lojze Komelj-Radovca, komuniste z Rudnika pa Miro Hegler.

V nov Občinski komitej ZK Kočevje so izvolili 33 najbolj predanih in zaslužnih tovaršev in tovaršic, v revizijsko komisijo pa 7 članov in članice.

Po zaključku konference, ki je bila zelo plodna in uspešna in je dala mnogo pobud za uspešno delo komunistov, se je sestel novoizvoljeni Občinski komitej in iz svoje srede izvolil 11 članski sekretariat. Za sekretarja je bil ponovno izvoljen dosedanji sekretar Občinskega komiteja ZK tovariš Boris Mikoš.

Konferenca je za nami, sedaj pa čaka delo, ki ga je nakazala na vseh področjih dejavnosti. Priprani smo, da bodo sadovi konference kmalu vidni.

-žem

Družbeni plan kočevske občine

23. aprila je bila v Kočevju 8. sejalna zbor proizvajalcev. Na dnevnem redu so imeli tri točke: Obravnava družbenega plana za leto 1959, obravnava in priprave za tarifne pravilnice in zaposlitev ljudi v podjetjih. Osnutek družbenega plana je obrazložil Stane Potisek. Navedli bomo nekatere značilnosti družbenega plana.

V uvodnem delu družbenega plana je navedeno, da se bo povečal obseg proizvodnje v vseh panogah gospodarstva, da se bo narodni dohodek v primerjavi z letom 1958 povečal za 10,35%, družbeni bruto proizvod pa za 9,19%.

Plan predvideva povečanje produktivnosti dela na vseh gospodarstvenih področjih. Več pozornosti kot nalo, doslej bo treba posvetiti za rado-

nalno zaposlevanje delovne sile ter izboljšati organizacijo dela. Dosedelno bo treba uvesti sistem nagrajevanja po delovnem učinku kar bo pripomoglo k uspešnejšemu poslovanju gospodarskih organizacij.

V skladu s povečanjem produktivnosti dela in proizvodnje se bo izboljšala osebna potrošnja in življenjski standard, predvsem delavcev in uslužbencev; posebno pozornost bo treba posvetiti preskrbi industrijskih krajev s kmetijskimi pridelki.

Investicije bo treba usmeriti na večjo vlaganje v industrijska podjetja v izgradnji, za rekonstrukcijo zastarelih obratov, v kmetijstvo, trgovino, obrt, gostinstvo in komunalo.

-žem

Vsestranska aktivnost naših gasilcev

Delegati 29 občinskih gasilskih zvez ljubljanskega okraja so pred kratkim na plenumu Okrajne gasilske zveze obravnavali delo gasilcev za preteklo leto ter sprejeli smernice za še aktivnejšo požarno varnostno službo. Okrajna gasilska zveza ni samo usmerjala svoje delovanje za okrepitev operativne in utrditve celotne požarno-varnostne službe v okraju, predvsem centrov na sedežih občin ali v močno industrijskih krajih, temveč je usmerjala svoje delo v preventivno službo.

Na področju Okrajne gasilske zveze Ljubljana je bilo v preteklem

letu 223 večjih in manjših požarov, no povečalo. Najboljšim pionirjem, pa tudi zdravstveno šibkim pionirjem, smo omogočili letovanje na morju. Tudi vključevanje žena v gasilstvo se je popravilo. Včlanjenih je 1.560 žena.

Na plenumu je bilo precej govora tudi o finančnih težavah. Z ukinitvijo 2% prispevka od dohodnine za gasilstvo, so samo gasilci v ljubljanskem okraju prikrajšani letno za okrog 20 milijonov. Pomanjkanje motorov, cevi in ostale opreme močno zavira udarnost gasilcev. Zastopniki oblasti in organizacij so na plenumu poudarjali važnost sodelovanja gasilstva z družbenimi organizacijami in pomoč, ki jo daje gasilstvo oblastnim organom, predvsem občini-komuni na področju požarnovarnostne in preventivne službe.

Da opozori in pouči o nevarnostih in posledicah, ki jih povzročajo požari, je Okrajna gasilska zveza organizirala vrsto oblik za vzgojo državljanov. Izvedena je bila propagandna akcija po osnovnih šolah, kjer so pisali naloge z gasilsko tematiko; dalje predvajanje filmov, predavanja, oraklične vaje in nastopi po občinah z namenom povečanja preventivne službe.

Za izobrazbo gasilcev je bilo preteklo leto organiziranih 11 tečajev za strojnike, 10 tečajev sanitete in 64 tečajev za izprašane gasilce. Za častnike je opravilo izpite 17 članov in 1 članica; za podčastnike pa v gasilski šoli v Medvodah 31 članov in 1 članica.

Posebna skrb je bila posvečena mladini in pionirjem. Če bi gasilstvo imelo možnost nuditi mladini uniforme, bi se število mladine znat-

Bliža se 11. maj, ko bodo v Ženevi sedli za okroglo mizo zunanji ministri štirih velikih: ZDA, Sovjetske zveze, Anglije in Francije. V konzulat v Zagrebu pa ni hotel izdati potnih dovoljenj in sporočil, da potnih dovoljenj ne more izdati. Koroški Slovenci obsojajo tako potni v Londonu je prevladalo stajenje in izražajo svoje ogorčenje lišče o celotnem urejanju nemškega pravašanja in evropske varnosti. Britanske zasnove pogajanj z Vzhodom naj bi prišle v pošteve šele na drugem mestu.

Novi zakon o manjšinskem šolstvu na Koroškem, ki ga je sprejel avstrijski parlament 19. marca t.l. vzema za to, da bi tri velike sile postaja vedno bolj nevzdržen. Tudi pedagoške posledice novega zakona so negativne. Mladina istega šolskega okoliša je razbita na dva dela, in v Slovence in Nemce. Čeprav obonji sedijo v isti šolski sobi in jih poučuje isti učitelj, imajo vendar ločene učne načrte. Naslana ukinitve slovenskega jezika rodi lahko le sovraštvo med otroci dveh narodnosti, ki sedijo v istem šolskem razredu.

Avstrijske oblasti so si dovolile še eno diskriminacijo nasproti koroškim Slovincem. Slovenska prosvetna zveza je povabila na Koroško skupino slovenskih književnikov, da

bi priredili od 23. do 27. aprila nekaj literarnih večerov v nekaterih krajih na Koroškem. Avstrijski jetejske zveze, Anglije in Francije. V konzulat v Zagrebu pa ni hotel izdati potnih dovoljenj in sporočil, da potnih dovoljenj ne more izdati. Koroški Slovenci obsojajo tako potni v Londonu je prevladalo stajenje in izražajo svoje ogorčenje lišče o celotnem urejanju nemškega pravašanja in evropske varnosti. Britanske zasnove pogajanj z Vzhodom naj bi prišle v pošteve šele na drugem mestu.

Osrednja indijska vlada pripravljaja skupaj z vladami vseh indijskih zveznih držav orjaški načrt za boj proti nepismenosti in za uvedbo osnovnošolske izobrazbe. V prihodnjih dveh letih bodo morali prvenstveno izšolati 150.000 učiteljev. V okviru tretjega petletnega plana, ki se bo začel 1961, bo uvajanje obveznega in brezplačnega osnovnega šolanja dobilo največjo prednost. Sedaj je nad 80% prebivalcev Indije nepismenih.

K 1. maju prazniku delovnega ljudstva in 40-letnici KPJ čestita in pošilja pozdrave vsem prebivalcem okraja

Okrajni ljudski odbor Ljubljana

MAŠ OBVESČEVALEC

KOLEDAR
Sobota, 2. maja — Živana
Nedelja, 3. maja — Aleksander
Ponedeljek, 4. maja — Florijan
Torek, 5. maja — Miran
Sreda, 6. maja — Janez
Cetrtek, 7. maja — Stanko
Petek, 8. maja — Miha

GIBANJE PREBIVALSTVA
KOČEVJE
 Poročila sta se: Boldan Karel, zidar iz Šalke vasi 20, star 27 let in Bonanec Frančiška, uslužbenka iz Šalke vasi 18, stara 22 let.
 Rodila je Henigman Jožefa, gospodinja iz Srednjih Ložin 3 — dečka Ivana. (Otrok je po štirih urah življenja umrl.)

VELIKE LAŠČE
 V Ljubljani sta se poročila: Ivančič Anton, kmetovalec iz Kotlja 2, star 34 let in Klopčič Ana, kmetovalka iz Marinčkov 3, stara 30 let.
 Rodila je Adamič Kristina, gospodinja iz Andola 2 — dečka Slavka. Umrl je Puh Alojzij, kmetovalec iz Malega Osolnika 13, star 72 let.

RIBNICA
 Rodili sta: Bambič Frančiška, delavka iz Ribnice 187 — deklico Branko in Boh Marija, gospodinja iz Jurjevice 1 — deklico Slavko.

LOŠKI POTOK
 Rodili sta: Samsa Marija, gospodinja iz Malega loga 25 — dečka Vladimirja, v Ljubljani pa je rodila

la Starec Stanislava, gospodinja iz Retij 12 — deklico Marjetko.

KINO
JADRAN, Kočevje: od 1. do 3. maja slovenski film »Kala«, 2. in 3. maja italijanski film »Kruh, ljubezen in ljubosumnost«, 6. in 7. maja ameriško-ruski barvni film »Pot na Antarktiko«, od 8. do 10. maja francoski barvni film »Štiri korake v oblakih«.

SVOBODA, Rudnik: od 1. do 3. maja angleški film »Ladja, ki se je potopila od sramu«, 9. in 10. maja nemški film »Ozdravljenje«.

RIBNICA: 2. in 3. maja franc. film »Lukrecia Borgia«, 9. in 10. maja jugoslovanski film »Svojega telesa gospodar«.

SODRAŽICA: 2. in 3. maja jugoslovanski film »Ne obračaj se sinko«, 9. in 10. maja amer. barvni film »Velika noč Casanove«.

LOŠKI POTOK: 3. maja film »Postopač«, 10. maja ameriški barvni film »Maščevalec iz Dallasa«.

VELIKE LAŠČE: od 1. do 3. maja ameriški film »Kapetan Kery«, 9. in 10. maja angleški film »Vzhodno-zahodna stran«.

DOBREPOLJE: 30. aprila in 1. maja češki barvni film »Dobri vojak Švejk« I. del, 3. in 4. maja italijan. barvni film »Verdis«, 6. maja ameriški film »Žena dneva«, 9. in 10. maja češki barvni film »Pokorno javljam«, Švejk II. del.

PONIKVE: 7. maja ameriški film »Žena dneva«.

KOČEVSKA REKA: 1. in 2. maja

jugoslovanski film »Krvava sraka«, 6. maja ameriški film »Moj vohunček«, 9. in 10. maja sovjetski barvni film »Novoletni ples«.

PREDGRAD: od 1. do 3. maja jugoslovanski film »Bila sem močnejša«, 9. in 10. maja amer. fantastični barvni film »Gog«.

OSILNICA: 3. maja ameriški film »Mata Hari«, 10. maja angl. film »Kratko srečanje«.

BROD NA KOLPI: 1. maja jugoslovanski film »Tiralica«, 9. in 10. maja ameriški barvni film »Južno od Sahare«.

TRGOVINE V PRVOMAJSKIH PRAZNIKIH

V četrtek, 30. aprila bodo v Kočevju odprte vse trgovine, neprekinjeno od 7. ure zjutraj do 18. ure zvečer. Mlekarna bo 1. maja zaprta, odprta pa bo 2. in 3. maja od 6. ure zjutraj do 10. ure dopoldne. Trgovina »Sadje-zelenjava« bo odprta v nedeljo 3. maja od 6. ure zjutraj do 10. ure dopoldne. V nedeljo 3. maja bo imela dežurno službo trgovina »Hrana«, od 8. do 12. ure.

ČESTITKA
 Dragima staršema Štimac iz Kočevja, čestitajo za 30-letnico skupnega življenja sin Stanko z ženo, hčerke Jelka z družino, Andjelka, Jadranka in oče.

PRODAM
 Dobro ohranjen otroški športni voziček ugodno prodam. Šprinzer Ludvik, Ljubljanska a, Kočevje.

NAROČNIKOM, BRALCEM IN DOPISNIKOM
 ČESTITA K NAJVEČJEMU DELAVSKEMU
 PRAZNIKU 1. MAJU IN OBLETNICI KPJ

Časopisno založniško podjetje

Tednik Novice
 Tiskarna
 Knjigovoznica

»Kočevski tisk«

Anton Novak
Pekarna in slaščičarna
 RIBNICA
 čestita k 1. maju — prazniku dela

Hotel PUGLED
Kočevje
 s kavarno »Zvezdo«
 in gostilno čestita za praznik dela in 40-letnico KPJ

Svojim članom in poslovnim prijateljem čestita k prazniku dela 1. maju

Kmetijska zadruga Osilnica

Svojim gostom in dobaviteljem čestita k prazniku dela in 40-letnici ZKJ

Gostinsko podjetje »ROG«
 Kočevje

K delavskemu prazniku 1. maju čestita

Zadružna hranilnica in posojilnica podružnica v Ribnici

Sprejemamo hranilne vloge, katere obrestujemo po 5-6%

Delovni kolektiv, združni svet in upravni odbor

Kmetijske zadruga

Dolenja vas

Čestitajo vsem članom, poslovnim prijateljem k 1. maju in 40-letnici KPJ

Investitorjem in vsem delovnim kolektivom čestita k delavskemu prazniku in obletnici ZK

Gradbeno podjetje

»GRADBENIK«

Ribnica

Kolektiv obrtnega podjetja

»HRAST«

Dolenja vas

čestita vsem odjemalcem in poslovnim prijateljem za 1. maj in 40-letnico KPJ

KOLEKTIV

»KLJUČAVNIČARSTVA« Kočevje

ČESTITA K 1. MAJU IN 40-LETNICI ZKJ

čestita k 1. maju delavskemu prazniku in 40. obletnici komunistične partije vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem

Kočevje

Inštalacija

Kovinsko podjetje

PARTIZAN

RIBNICA

Čestita vsem kolektivom, dobaviteljem in odjemalcem k prazniku dela in zgodovinski obletnici Partije.

K 1. MAJU, PRAZNIKU DELA IN 40-LETNICI NAŠE PARTIJE, ČESTITA IN POŠILJA POZDRAVE VSEM DELOVNIM LJUDEM, GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM

Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje

S kmetijskimi upravami: Cvišlerji, Koprivnik, Knežna lipa, Livold, Mlaka, Stara cerkev, Stari log. — Z gozdnimi upravami: Kočevje, Mozelj, Stara cerkev, Grčarice, Podpreska, Velike Lašče — Špedicije: Kočevje, Ribnica — Lesno inudskirijski obrat Kočevje Delavnica Breg, Gradbeništvo in Vrtnarija Kočevje

Svojim članom in prebivalcem Loškega potoka čestita k prazniku dela 1. maju

Kmetijska zadruga Traonik

OB 40-LETNICI KPJ IN PRAZNIKU DELA ČESTITAJO VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM

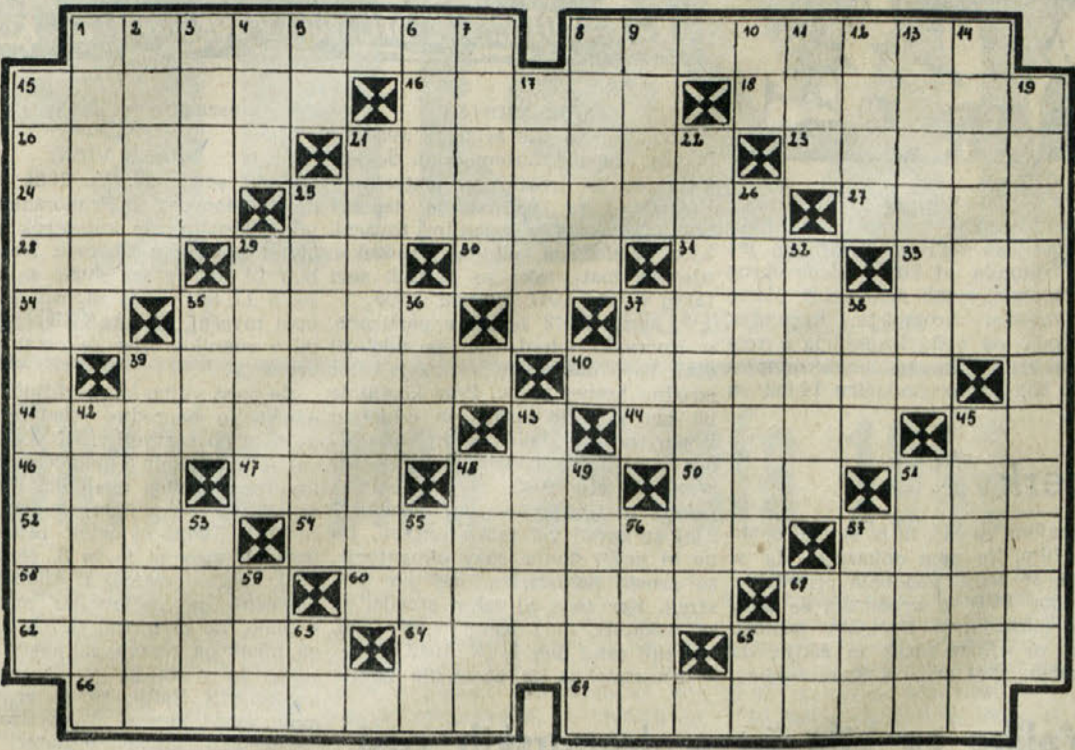
Trgovsko podjetje »Domači izdelki« s prodajalno na Reki

Trgovsko podjetje »KRIM«

Trgovina »ŽELEZNINA«

Knjigovodski center

Velike Lašče

Vodoravno:

1. prvomajsko geslo; 15. iz medu; 16. dolgorepa papiga; 18. opravljam določeno poljsko delo; 20. elektroda; 21. na poseben način vezana; 23. vrsta jedi; 24. domača žival; 25. sprehajališče; 27. nekdanji prebivalec na naših tleh; 28. prva žena; 29. italijski števniki; 30. števniki; 31. ura (italijansko); 33. premikati se; 34. egiptansko božanstvo; 35. svobodni; 37. pridobljen z lizanjem; 39. besedna vrsta; 40. ugovorja; 41. 4. sklon; 44. mesto iz stare epske pesnitve; 45. medmet; 46. ljudski izraz za plačilo; 47. ribiška mreža; 48. otok v severnem Jadranu; 50. žensko ime; 51. šifra novinarja Novic; 52. enake; 54. slap, brzica (2. skl.); 57. vrstinski števniki; 58. ne več mlada; 60. ne pametni; 61. pokal, dragocena čaša; 62. vrstica na loku; 64. iz rastline, ki so jo poznali že Stari Slovani; 65. prikrito delovanje proti državi ali kakoli osebi.

1. mesto v jugozahodni Švici (fornetično); 2. malika; 3. znanosti; 4. števniki; 5. nota iz solminzacije; 6. majhen plug; 7. kadar je sonce, je lepo...; 9. gorenjsko žensko ime; 10. začetnici slov. slikarja in grafika; 11. latinski predlog; 12. potrebuje; 13. razklenjevanje; 14. v rovu zakopana; 15. nasprotnik idealizma; 16. vzklík; 17. glavno mesto sosednje države; 19. predsednik LRS; 21. prebarvan; 22. čistiti, moliti; 25. navaden vojak; 26. država v ZDA; 29. najstarejša formacija mezozoika; 32. bosansko moško ime; 35. trije različni soglasniki; 36. kratka za nagovorno besedo; 37. namizno pregrinjalo; 38. vrsta vrbe; 39. upirati se; 42. pripadajoč neki kasti; 43. plemiški naslov; 45. podzigan, podpohovati; 48. široki rameni; 49. do 1945. l. federalna država v Nemčiji, tudi kopališče v Avstriji blizu Dunaja; 51. hrastov ploč; 53. tuje moško ime; 55. truplo; 56. gora ob Soči (mn.); 57. država v južni Ameriki; 59. kratka tuje besede za sprejem; 61. vprašalnica; 63. začetnici slov. skladatelja; 65. dva soglasnika.

Objavljamo nagradno križanko »1. maja«, za katero je razpisanih 10 lepih nagrad. Med reševalce, ki nam bodo poslali pravilne rešitve do 5. maja, bomo z žrebanjem, ki bo istega dne ob 11. uri v prostorih uredništva razdelili nagrade.

Nagradna križanka

- 1. nagrada 1.500 din, 2. nagrada 1.000 din, 3. nagrada 800 din, 4. nagrada 700 din, 5. nagrada 500 din, od 6. do 10. pa lepe knjižne nagrade.

Rešitve pošljite na naslov: Uredništvo »Novice«, Kočevje, Ljubljana.

dobite v vseh trafikah in pri drugih prodajalcih. Pomrite z nakupni, kajti brez »Pavlihovega kompasa« zaidete povsod

POZDRAVI ZA 1. MAJ

Fantje, ki služijo vojaški rok v Uroševcu, V. p. 4762, čestitajo k 1. maju: Anton Adamič, Milan Škulj, Alojz Rauh, Alojz Župančič in Edvard Pogorelec, vsi iz Dobropole. Za praznik — 1. maju čestitajo tudi slovenski fantje iz Banja Luke, V. p. 1232 Janez Pirnat, Jože Starc, Anton Zabukovec, Jože Klun, Maks Stražar, Anton Rigler, Jože Lavrič, Ivan Sporar in Anton Dobsčak. Franci o praznikih 40-letnice KPJ. V počastitev bodo v posameznih kra-

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Matija Cetinski — Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14a, telefon 3-89. Naročnina je 400 din, polletna 200 din in je plačljiva v naprej. Za inozemstvo je 800 din oziroma 2,5 ameriškega dolarja. Tekoči račun 600-715 1-265 pri KB, podružnica za Kočevje. — Poština plačana v gotovini. —

Marjan Tratar-Učič:

Slovenska Kočevska v borbi za svoje pravice

Kočevsko, smo tod našli težko življenje naših Slovencev. Tako Ciril Dekval v Mozlju, Stefan Trobiš v Starem logu, pa Burdjan v Kočevski Reki, Čokova ter pisec v Borovcu in poleg nas pa še zavedne učitelje, ki so že bili na tem ozemlju kot Zdenka Slomškova, pok. Poide Merčun, pa Janez Šolmajer v Knežji lipi in Nemški lok — vsi smo se morali spoprijeti s to borbo in njo vključiti še ostale — uslužbenec, delavec in nameščence, ki so živeli v teh predelih. Priključili so se nam tudi nekateri duhovniki, ki so bili po potrebi službe premeščeni v te kraje, med njimi dr. Metod Mikuz, Jenko Janez in drugi. Čakalo nas je težko delo, ker so oblastniki v Kočevju, čeprav Slovenci, raje poslušali Kočevjarje kot nas. Vendar je bilo nekaj izjem, ki so nam pomagali, tako Henrik Kužnik, ing. Vinko Sadar, ing. Žagar ter Betriani, Fink in Fingar.

V Ljubljani smo našli vso podporo pri glav. odboru taktarne družbe sv. Cirila in Metoda, posebno pri prvonamestniku ing. Mačkoviču in ref. za manjšinska vprašanja pri Banski upravi Francetu Ostanku ter pri ljubljanskih študentih, posebno pri taktarnem društvu »Jugoslavija«.

Na Kočevskem je taktar delovala klerikalna org. »Slovenska straža«, ki jo je vodil pristoli kler. politik, dotlenjevaški župnik Škulj. Ta bi morala pomagati Slovincem v borbi proti izkoriščanju po Kočevjarjih pa je delila pomoč v obliki božičnih le svojim pripadnikom. Na koncu je zašla v čisto kočevarske vode. Zato smo osnovali podružnice Cirila in Metoda, ki so postale pomembna žarišča slovenskega življenja na Kočevskem vse do osvobodilne

vojne. Čeprav so nam v začetku ovirali delo ljudje JNS in JRZ, smo v svoji dejavnosti zajeli vse Slovence, ne glede na politično pripadnost. Povezali smo se s progresivnimi silami in našim delstvu v Kočevju in sodelovali s pok. profesorjem Šeškomo. Na zborovanju ob otvoritvi sokolskega — danes Šeškovega doma v Kočevju, smo o tej naši liniji govorili tudi javno in zahtevali, da je za doseg narodnih in socialnih pravic našim ljudem v tem kraju domovine potrebna le narodna enotnost.

Tako združeni smo pričeli s sodelovanjem in pomočjo prijateljev iz Kočevja in Ljubljane odločno borbo proti dobro organiziranemu Kočevjarjem-hitlerjancem in njihovega Kulturbundu. Najprej smo se spravili na šole in dosegli v dobrem letu ustanovitev slovenskih šol od Borovca, Brige do Štalcarjev in vse do Stare cerkve in Mozlja ter Starega loga. Taktarni naši oblasti v Kočevju, Ljubljani in Beogradu smo morali dokazovati, da v taktarnih nemških šolah ni bilo dovolj nemških učencev... Saj sem samo v Borovcu med 60 učenci našel le 10 učencev nemške narodnosti, vsi ostali so bili meščanci ali pa čisti Slovenci. V taktarni uradni krstni cerkveni knjigi je bilo mnogo primerov, ko sta bila oba starša prava Slovenca, doma od Loškega potoka ali Ribnice, nemški župnik Vitnine pa je vpisal njihovo dečo za Nemce...

Tako je po 17 letih predaprilske Jugoslavije in šele potem, ko smo popravili take potvorbe, ki so jih izvrševali nad našim narodom nemški duhovniki, mimo kontrole tebanog Finžgar je bil od svojega duhovnega kolega proglašen za brezverca. Verniki pa se niso bal gre-

Pismo španskega prostovoljca

Na poziv Komunistične partije Jugoslavije je v letih 1936 do 1939 odšlo veliko jugoslovanskih prostovoljcev v boj za svobodno Španijo. V boj proti fašističnemu režimu generala Franka je šlo v pomoč španskim borcem tudi 277 Slovencev, med njimi Jurij Medved iz Kočevja, ki sedaj živi v Fužinah na Hrvaškem in Jože Nose iz Kompolj v Dobropolju, sedaj živi v Ljubljani. Ob pomoči nacistične Nemčije, fašistične Italije in imperialističnih elementov na Zahodu, je v Španiji zmagal fašizem. Prostovoljce mednarodnih brigad, ki so prešli v Francijo, je tamkajšnji režim strpal v koncentracijska taborišča, v katerih je bilo življenje zelo težko.

Partija je pričela z zbiranjem hrane in drugih potrebščin kar so v paketih, ki niso smeli biti težji kot 1 kg, pošiljali na naslove posameznikov v taboriščih. Iz Kočevja je pakete pošiljal Jože Šeško, ko so njega aretirali pa njegova sestra Gizela. Internirani prostovoljci so se za pakete zahvaljevali in v pisnih opisovalih življenje v taboriščih. Leopold Mendaš, ki je sedaj oficir JLA v Beogradu, je takole pisal:

Angelés, 18. II. 1941 »Gospodična Šeško! Prejel sem Vašo karto in paket, ki je vseboval: lipov čaj, sladkor, igle, volno za krpanje novogavic, zobno ščetko in pasto ter srajco. Iskreno sem Vam zahvaljujem za Vaš trud. Na karti mi pišete, da se morate šele informirati, kaj in kako se lahko pošlje. Dal bi Vam nasvet. Pošljite, kar morete in s tem idite na carinarnico, da Vam ga pregledajo, kajti če jih boste tam ponizno in plaho spraševali, kaj in kako, Vam bo ta gospoda nedvomno dovolila minimum. Nam je njihovo birokratsko, bolje rečeno skrajno reakcionarno postopanje, znano iz poročil, ki jih dobimo od drugih znancev iz Jugoslavije. Zato zahtevajte, da Vam dovolijo poslati, kar hočete Vi!

V svojstvu »interné militaire« imamo proketo pravico »buržoazkov«, da dobivamo vsa potrebna živila in druge potrebščine v malih paketih kakor tudi v velikih (po 10 kg). Razume se, da je buržoazija sklenila te pogodbe, misleč pri tem na pomoč vjakom kapitalističnih dežel. No, dobro, ako nas mednarodna reakcija meče v en koš z naslovom »prisonniers de guerre« ali pa »interné militaire«, se bomo mi potemtakem posluževali privilegijev, ki nam pripadajo kot »prisonniers de guerre«. Upam, da soglašate z menoj v tem pisanju, kajne? Pretekli teden so prišli v ženski campo falangisti in njihov far (jaz sem ga videl, pravi tip srednjeveškega inkvizitorja). Ti so silili žene, da naj se vračajo v Španijo, kjer jim bo zelo dobro ter jih bodo sprejeli v Barceloni z muziko in zvonjenjem. Tiste, ki se nimajo ničesar bati zaradi politične dejavnosti, so se vrnile z otroki in možmi. Prav so naredile, kajti verjemite mi na pošteno besedo, tu pri nas vlada lakota v isti meri kakor v Španiji, tam se bodo lahko vsaj

svobodno gibale (tu smo namreč iz- za trojne žice stalno šikanirani in preganjeni in za vsako malenkost kaznovani). Hrana je postala neužitna. Dajo nam 200 g kruha kot stalno normo in repo (celo), tako, ki jo pri nas kuhamo za svinje. To je vse. Človeku vre kri po žilah, ko vidi to svinjarijo. Nobene moke in masti, nobenega olja in krompirja in mesa. Ničesar. Toda vedite dobro, di se mi učimo, učimo. Prišel bo dan, ko bomo spet zgrabili za puške, da jih ne izpustimo, dokler ne zgine zadnji buržuj z lica zemlje. Razumeli smo pravilno »orožne vaje«, na katere je bil poklican Vaš brat. Skupno je bilo poklicanih v Sloveniji 6000, kar seveda ni poteklo brez demonstracij in spopadov s policijo in orožništvom. Mi z duhom ne klonemo niti za trenutec. Sprejmite vroče proletarske pozdrave vseh tovarišev ob priliki triletnice našega bivanja v koncentracijskih taboriščih Francije! Iskreno Vas pozdravlja Vaš Leopold Mendaš«

RAZPRAVA V KOMISIJI ZA DRUŽBENO GOSPODARSKI RAZVOJ

(Nadaljevanje s 4. strani) Ko so razpravljali o tarifnih pravilnikih, so bili delegati mnenja, naj pravilniki temeljijo na pravilno postavljenih normah, učinkih dela itd. Opozorili so, da je treba pri sestavljanju tarifnih pravilnikov paziti, da ne bodo postavljene previšoke tarife postavke, po katerih potem morda ne bi mogli izplačevati. V ručniku so vsi stvari v zvezi s tarifnimi pravilniki postavili na pravo mesto. Delavski svet podjetja je tudi razpisal anketo, ki obsega razna vprašanja, tako na primer o normah, tarifnih postavkah, odnosih do uprave podjetja itd. Anketni list je dobil vsak rudar. Vsekakor je to zelo dobra zamisel, ki bo dala delavskemu svetu ručnika mnoge zanimive podatke, predloge in pripombe.

SPOMINSKI DNEVI

- 1. maja 1886 so bile v Chicagu velike delavske demonstracije. Zaradi teh demonstracij je II. Internacionala leta 1889 sklenila, da je 1. maj mednarodni praznik dela. 1. maja 1921 so fašisti ponovno požgali Delavski dom v Trstu. 2. maja 1937 je bil izlet Ljudske fronte na Tabor nad Črnučami. Od 2. do 4. maja 1944 je bil v Drvarju II. kongres Ujedinjenega saveza antifašistične omladine Jugoslavije. Od 3. do 10. maja 1921 so bile v podeželskih občinah Slovenije občinske volitve. Komunisti so dobili večino in župane v 16 občinah. 5. maja 1945 je bila na seji predsedstva SNOS v Ajdovščini sestavljena Narodna vlada Slovenije.

V razpravi so govorili tudi o koncentraciji sredstev, kar je bilo letos novo. Akcija za koncentracijo finančnih sredstev je bila letos karna, ker so delavski sveti po podjetjih že razdelili sredstva na razne sklade. V počodeb to treba s koncentracijo sredstev, ki so namenjena za prioritete gradnje, začeti za prihodnje leto že v oktobru. Podobno kot za industrijo bo treba koncentrirati sredstva tudi za stanovanjsko gradnjo. Le tako se bo lahko hitreje reševala stanovanjska stiska. V tem sestavku smo se dotaknili samo nekaterih problemov, katere so načeli in razpravljali o njih delegati. Iz vsega, kar so obravnavali v komisiji, je razvidno, da čaka komunisti v hitrem tempu razvijajočega se gospodarstva in v vsem, kar je povezano z gospodarskim razvojem, delavskim upravljanjem, zadrugištvom, kmetijstvom, veliko nalog, katerim bodo lahko kos samo razgledani člani.

Ko zanese danes pot človeka v prelepe kraje naše Kočevske, posebno onkraj Mestnega vrha do Grčaric in v drugo stran vse do Banja loke, opazi veliko spremembo, ki je nastala — nove ceste, lepa poslopja, urejena kmetijska posestva, elektrika, prosvetne domove — kinodvorane — tu živijo ljudje nove življenje.

